

ՄԻՐՈՅ ՄԱՍԻՆ

Մերը առաջին պատուիրանն է, թեև կանոնական շարքով 12-րդ գլուխը կը կազմէ, սակայն ե՛ր հին օրէնքին մէջ՝ Մովսէսի, ե՛ր նորին մէջ՝ Քրիստոսի Աւետարանին, բոլոր պատուիրաններէն աւելի մեծն ու առաջինը կը համարուի: Օրէնքին մէջ գրուած է. «Տէր Աստուածդ պիտի սիրես քու ամբողջ սրտովդ, ամբողջ զօրութեամբդ եւ ամբողջ մտքովդ» (Բ. Օրինաց 6.5), «եւ ընկերդ՝ անձիդ նման» (Դեւտ. ԺԹ. 19): Ինչպէս, որ քու անձիդ չար բան չես ուզեր, նոյնպէս ընկերոջդ պէտք չէ փափաքիս եւ ինչպէս, որ քու անձիդ խնամք կը տանիս եւ բարին կը ցանկաս, նոյնպէս պէտք է ընկերոջդ ցանկաս, որովհետեւ ընկերոջ սերը Աստուծոյ սիրոյն հաւասար է: Ահա, թէ ինչու Յովհաննէս աւետարանիչ կ'ըսէ. «Եթէ եղբայրդ, որ կը տեսնես եւ չես սիրեր, Աստուած՝ որ չես տեսներ ի՞նչպէս կրնաս սիրել» (Ա. Յովհ. 4. 20): Ան, որ կ'ըսէ, թէ կը սիրեմ զԱստուած եւ եղբայրն ու ընկերը կ'ատէ՛ սուտ է, որովհետեւ ան՝ որ մարդասէր չէ, նաեւ աստուածասէր չէ: Քրիստոս կ'ըսէ. «Միայն այն ատեն իմ աշակերտներս կ'ըլլաք եւ քրիստոնեաներ, երբ սիրէք զիրար: Ինչպէս, որ ես սիրեցի ձեզ, դուք եւս պարտիք սիրել զիրար» (Յովհաննէս 13.35): Քրիստոս ինք այնպէս սիրեց մեզ, որ իր անձը մահուան մատնեց մեզի համար: Նոյնպէս իրաքանչիւր քրիստոնեայ պէտք է իր անձը մահուան յանձնէ իր եղբոր, ընկերոջ եւ հաւատակիցին համար: Արդ, ի՞նչ պատասխան պիտի տան անոնք, որոնք սիրոյ փոխարէն կ'ատեն ու կը չարախօսեն, կը մատնեն ու կը զրկեն:

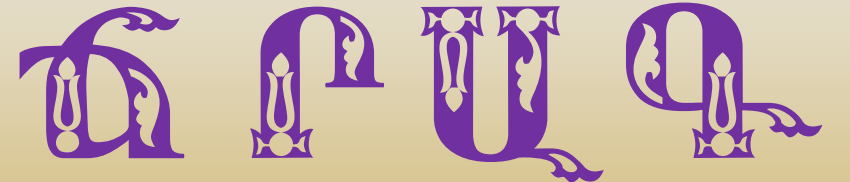
ՀՍԿՈՒՄ

Հաւատացեալ ժողովուրդին համար Մեծ Պահոց շրջանը կը յատկանշուի նաեւ հսկումի արարողութիւններով:

Հսկումը արեւնամուտէն ետք կատարուող եկեղեցական այն արարողութիւնն է, որ հաւատացեալներ կը համախմբէ, հոգիի արթնութեան որպէս գրաւական՝ աղօթքով եւ ներհայեցողական խորասուզումով հաշտեցնող կատարելու այն առօրեային, որ արդէն իսկ իր վախճանին հասած է եւ զԱստուած պաշտել՝ բոլոր այն պարգեւներուն եւ բարիքներուն համար, զորս որպէս բարեբեր անձրեւ ջրտուրի ենթարկած է անպատացած մեր սրտերն ու հոգիները: Հսկումը առհասարակ մեծ տօներուն եւ եկեղեցիներուն նաւակատիքներուն կատարուող արարողութիւն մըն է, յաջորդ օրուան Գիշերային ժամերգութեան կատարմամբ:

Բայց, ինչ որ մեր ժողովուրդին ծանօթ, այդ Մեծ Պահոց ընթացքին կատարուող Խաղաղական եւ Հանգրստեան ժամերգութիւններն են, որոնք յիրաւի սրբազգեաց Շնորհալի հայրապետին հոգեւոր երգերով եւ Եռամեծար Սուրբ Նարեկացի Վարդապետի հոգեթաթախ աղօթքներով կը կը պայծառակերպէն հաւատացեալներուն սրտերն ու հոգիները:

Հսկումի ժամերգութիւնը գիշերային խաղաղութիւնը կը ցօղէ առօրեայէն պարտասած մարդոց հոգիներուն վրայ: Ապա անոնք իրենց տուները կը մեկնին խաղաղութեամբ՝ հանգստանալու:

ԲՈՒ ԽՍՐԷԻ ԽՆ ՈՅԵՐՈՒՄ ԵՐԱԳ Է ՈՒ ԽՆ ԶԱԽՆՆԵՐՈՒՄ ԼՈՅՍ (ՍՂ.119.105)

ԺԵ. ՏԱՐԻ ԿԻՐԱԿԻ, 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2022 ԹԻՒ 43

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՆԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ
Իմաստ. 14.1-8: Ես. 33.22-34.1: Ա. Կր. 1.18-24: Մտ. 24.27.36

ՏՕՆ ԳԻՏՈՅ ԽԱՉԻՆ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԵՈՍԻ 24.27.36

Մարդու Որդին պիտի գայ կայծակի նման, որ երբ փայլատակէ՝ կը լուսաւորէ ամբողջ երկնակամարը՝ արեւելքէն արեւմուտք: Արժիւները կը հաւաքուին հոն՝ ուր դիակ կայ:

Նեղութեան այդ օրերէն անմիջապէս ետք արեւը պիտի խաւարի եւ լուսինը այլեւս պիտի չփայլի: Երկինքէն աստղերը պիտի իյնան եւ երկնային մարմինները պիտի սասանին: Ահա մարդու Որդին նշանը պիտի երեւի երկինքի մէջ եւ աշխարհի բոլոր ժողովուրդները պիտի ողբան՝ երբ տեսնեն մարդու Որդին, որ կու գայ երկինքի ամպերուն վրայ բազմած՝ զօրութեամբ եւ մեծ փառքով: Երբ մեծածայն փողը հնչէ, ան իր հրեշտակները պիտի դրկէ, որպէսզի հաւաքեն իր ընտրեալները աշխարհի չորս կողմերէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչեւ միւսը: Թ՛զենին թող ձեզի օրինակ ըլլայ: Երբ տեսնէք, որ անոր ճիւղերը կը կակուղնան եւ տերեւ կ'արձակեն, գիտցէք՝ թէ ամառը մօտ է: Նոյնպէս այլ երբ բոլոր ըսածներս կատարուին, գիտցէք՝ թէ մարդու Որդին գալուստը մօտ է: Վստահ եղէք, որ այս սերունդը չանցած՝ ասոնք բոլորը պիտի պատահին: Նոյնիսկ եթէ երկինքն ու երկիրը անհետանան, խօսքերս պիտի չանհետանան:

Սակայն ո՛չ որ գիտէ, թէ ե՛րբ պիտի գայ այդ օրը կամ ժամը: Ո՛չ երկինքի հրեշտակները, ո՛չ իսկ Որդին, բայց՝ միայն Հայրը:

«Քրիստոսի հետ խաչին վրայ մեռայ եւ այլեւս կենդանի եմ: Ես չէ, որ կ'ապրիմ այլ՝ Քրիստոս է, որ կ'ապրի իմ մէջ» (Գաղատացիներու 2.20): Քրիստոս յաւիտեանական կեանքի դուռը բացաւ մեր առջեւ՝ իր մահուամբ խաչին վրայ: Առանց մեր Տիրոջ մահուան ու յարութեան, մենք պիտի չկարենայինք յարութիւն առնել դէպի նոր կեանք եւ նոր կեանքին համար: Քրիստոսի յարութեան օրինակը մեր վրայ առնելու համար, բացարձակ պայման է անոր մահուան օրինակը նաեւ առնելու մեր վրայ: «Քրիստոսի հետ խաչին վրայ» չմեռնողը, Քրիստոսով ու Քրիստոսի համար յարութիւն չի կրնար առնել: Սիրելի՛ ընթերցող, դուն մեռա՞ծ ես աշխարհի համար: Մեռցուցա՞ծ ես խաչին վրայ մարմինդ իր բոլոր ցանկութիւններով: Եթէ մեռցուցած ես, ուրեմն «Քրիստոս է որ կ'ապրի» մէջդ:

ԳԻՒՏ ԽԱՉ

Անոր ենթադրութիւնը միշդ դուրս եկաւ եւ փորուած տեղէն ի յայտ եկան երեք խաչափայտեր: Գիտնալու համար, թէ ո՞րն է Յիսուսի խաչափայտը, իւրափանջիւրը առանձնաբար դրին մեռած մանուկի մը դիակին վրայ:

Երբ Յիսուսի խաչափայտը մօտեցուցին մանուկին, ան յարութիւն առաւ: Այսպիսով գիտցան Յիսուսի խաչափայտը, որ հետագային փոքր մասերու վերածելով բաժնեցին եկեղեցիներուն:

Մեր եկեղեցին այս տօնը կը յիշատակէ Խաչվերացի եօթներորդ Կիրակին, այսինքն՝ Հոկտեմբեր 23-էն 29-ի միջեւ:

Այս տարի, մեր եկեղեցւոյ տօնացոյցին համաձայն Գիւտ Խաչի տօնը կը գուգադիպի Կիրակի՝ 23 Հոկտեմբերին:

Կրնա՞ք մեզի բացատրել հայկական խաչի ձեւին մասին

Այո, Հայկական Խաչը միշտ դատարկ կը ներկայացուի եւ անոր վրայ չենք հանդիպիր խաչուած Գրիստոսին: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ այդպիսով մարդիկ ուզած են խորհրդանշել Գրիստոսի յաղթանակը մահուան առջեւ:

Հայկական խաչերը երբեմն կը ներկայացուին զարդարուած, խաղաղ, տեղեւներով եւ ցորենի հասկերով: Ասոնք կը խորհրդանշեն կեանքը, որ ծնունդ կ'առնէ խաչէն, որ այլապէս մահուան ծառայող գործիք մըն էր:

Սաղմոս 3

Տիրոջ յուսա ամբողջ սրտովդ եւ մի՛ հպարտանար իմաստութեամբդ: Չանչցիր Զայն կեանքիդ բոլոր քանապարհներուն մէջ, որպէսզի Ան ուղղէ ընթացքդ եւ ոտքդ չսայթափի:

Քրիստոնէական տօներուն մէջ յատուկ տեղ կը գրաւէ գիւտ խաչի տօնը: 313 թուին, Միլանոյի հրովարտակով, երբ քրիստոնեաներուն արտօնուեցաւ ազատօրէն պաշտել նոր կրօնը՝ քրիստոնէութիւնը, Երուսաղէմը դարձաւ քրիստոնեաներուն ուխտավայրը: Աշխարհի չորս կողմէն քրիստոնեաներ ուխտի կ'երթային Երուսաղէմ:

327 թուականին, այս ուխտաւորներուն մէջն էր նաեւ Կոստանդիանոս կայսեր մայրը՝ Հեղինէ թագուհին: Ան կ'ուզէր գտնել Յիսուսի խաչափայտը, որ կորսուած էր: Ուստի ան բարձրացաւ Գողգոթա լեռը: Այդ ժամանակ Գողգոթան կը գործածուէր իբրեւ աղբատեղի: Հեղինէ թագուհին պեղել տուաւ այն տեղը, ուր կ'ենթադրէին գտնել Յիսուսի խաչափայտը:

Հ Ո Գ Ե Ւ Ո Ր
Պ Ա Տ Գ Ա Ս

ԳՈՌՈՉ ՄԱՐԴԸ՝ ԴԵՒԷՆ ՏԱՐԲԵՐ ՉԷ

Երեք բան գոռոզութեան մասին.

1) Գոռոզութիւնը Արուսեակ քերովբէն Մատանայի վերածեց, ուստի, զգուշանանք գոռոզութենէն: Անիկա մեզ Մատանայի կը վերածէ: Արուսեակը գոռոզացաւ եւ դուրս դրուեցաւ երկինքէն: Ուստի, գոռոզ մարդը տեղ չունի երկինքի մէջ:

2) Գոռոզ մարդը դեւէն ու չար ոգիէն տարբեր չէ, եւ ես կրնամ փաստել ատիկա: Եթէ գոռոզ մարդը հրեշտակ ստեղծուած ըլլար, ան անպայման Արուսեակ քերովբէին ապստամբութեան հետեւած պիտի ըլլար եւ անիկա այսօր անկասկած պիտի դէտրուէ եւ չար ոգիներու շարքին պիտի ըլլար:

3) Արուսեակ քերովբէին գործած առաջին մեղքը՝ գոռոզութեան կամ հպարտութեան մեղքն էր (Ա.Տմ. 3.6): Նախամարդուն ալ գործած առաջին մեղքը՝ հպարտութիւնն էր: Արուսեակին միջոցաւ գոռոզութիւնը մուտք գործեց հրեշտակներու բանակին մէկ մասին մէջ: Իսկ Եւային ու Ադամին միջոցաւ՝ անիկա մուտք գործեց համայն մարդկութեան սերունդէն ներս:

ՄԵՐ ՍՈՐԿԵԼԻՔ
ՀՈԳԵՒՈՐ ՂԱՍԸ

Հեռու մնալ գոռոզութենէ, որովհետեւ անիկա մեզ պիտի դէտրուէ շարքին կը դասէ:

ԵՐԷ ԿԱՍ ԵՐԲ Կ՛ՈՒՉԵՍ...

ԵՐԲ ԾՆՆՐ ՀԻՆՏԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐ ՄԱՆՈՒՄՆ ՎՏԱՆԳԻՆ ՄԷՋ ԵՍ,

Կարդա՛ ՍԱՂՄՈՍ 41

Երանի՛ անոր, որ թշուարին հոգ կը տանի: Նեղութեան ժամանակ Տէրը գայն պիտի ազատէ: Տէրը պիտի պահպանէ գայն, անոր կեանքը պիտի երկարէ, գայն երանելի պիտի դարձնէ այս աշխարհի մէջ եւ գայն պիտի չձգէ թշնամիներու իմաստաբանութիւն: Տէրը պիտի օգնէ անոր, հիւանդ պատկած ժամանակ եւ իր հիւանդութենէն զինք պիտի ապաքինէ: Ես Տիրոջ ըսի. «Ողորմէ՛ ինձի, Տէր. բժշկէ՛ զիս, ես քեզի դեմ մեղանչեցի»: Թշնամիներս չարակամութեամբ կ'ըսեն. «Ե՞րբ պիտի մեռնի եւ անունն իսկ չյիշուի»: Ով, որ ինձի տեսութեան կու գայ՝ կեղծ կեղծ խօսքեր կը խօսի, բամբասանքի միւթ կը ժողովէ, դուրս ելլելով՝ կը տարածէ: Բոլոր անոնք, որ զիս կ'ատեն՝ կը հաւաքուին, եւ չար վախճանս կ'երեւակայեն, փսփսալով իրարու. «Չարագուշակ հիւանդութեան բունըւած է, անկողինին գամուած է, եւ ա՛լ բնաւ ոտքի չ'ելլեր»: Նոյնիսկ ամենէն մտերիմ ընկերս, որուն կը վստահէի, եւ որ ինձի սեղանակից կ'ըլլար միշտ, ա՛ն ալ ինձի դաւաճանեց: Բայց դուն, ո՛վ Տէր, ողորմէ՛ ինձի, ոտքի՛ հանէ զիս, որ ես անոնց փոխարէնը հատուցանեմ: Թշնամիներս թող չկարենան յաղթանակ տանիլ իմ վրաս եւ ատով գիտնամ՝ թէ կը հաւնիս զիս: Բայց դուն արդէն զիս կ'ընդունիս՝ անմեղութեանս համար եւ յաւիտեան զիս կը պահես քու ներկայութեանդ մէջ:

Օրհնեալ՛ է Տէրը, Աստուածը իր ժողովուրդին, յաւիտեանէ մինչեւ յաւիտեան: Ամէն: